

Akademia Wychowania Fizycznego

im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu

Recenzja

rozprawy na stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu mgr. Łukasza Argiera

pt.: **"Wpływ terapii metodą Wojty na wybrane elementy chodu u chorych ze stwardnieniem rozsianym"**.

Promotor: prof. dr hab. Jakub Taradaj

Promotor pomocniczy: dr Robert Dymarek

Przedstawiona w pracy tematyka jest znacząca dla rozwoju wiedzy dotyczącej możliwości wykorzystania metody Wojty w terapii u pacjentów dorosłych ze schorzeniami OUN. Z tego względu podjęty przez mgr. Łukasza Argiera temat rozprawy doktorskiej jest aktualny, a poruszane w niej zagadnienia mogą mieć znaczenie aplikacyjne.

1. Struktura pracy, zgodność treści z tematem, poprawność językowa.

Praca podzielona jest na 10 rozdziałów: Wstęp; Założenia i cel pracy; Materiał i metody; Wyniki badań i ich omówienie; Dyskusja; Wnioski; Bibliografia; Spis tabel; Spis rycin; Wykaz załączników. Praca liczy łącznie 136 stron, z czego praca właściwa liczy 123 strony a pozostała część to spis tabel i rycin oraz załączniki. W pracy zamieszczono 48 tabel i 61 rycin. Piśmiennictwo liczy 63 pozycje. Jest ono prawidłowo dobrane i aktualne. Układ pracy jest prawidłowy i charakterystyczny dla prac doktorskich.

Treści zawarte w pracy są merytorycznie poprawne i odpowiadają podjętemu zagadnieniu. Cel pracy, postawione pytania badawcze i hipotezy są sformułowane prawidłowo (poza drobnymi uwagami zawartymi w dalszej części recenzji) i zgodne z treścią pracy. Praca napisana jest poprawnym językiem, choć występują w niej drobne błędy językowe tzw. literówki, jak również błędy stylistyczne, które należy zweryfikować. Zdarza się także, że Autor używa zamiennie dwóch określeń np. grupa badana (str. 33) lub grupa badawcza (str. 106), co wymaga ujednolicenia.

2. **Wstęp** pracy został podzielony na podrozdziały. W pierwszym z nich zatytułowanym: **Rozważania kliniczne z zakresu stwardnienia rozsianego** autor pracy przedstawił aktualną wiedzę dotyczącą etologii, diagnostyki, objawów choroby oraz leczenia, a w tym roli fizjoterapii w poprawie stanu zdrowia u chorych na SM. W podrozdziale drugim: **Mechanizmy terapeutyczne metody Wojty** przedstawiono potwierdzone naukowo mechanizmy działania metody Wojty w różnych jednostkach chorobowych. W kolejnym podrozdziale: **Metoda Wojty a Evidence Based Medicine** Doktorant zamieścił przegląd dostępnej literatury dotyczącej możliwości i skuteczności wykorzystania metody Wojty w fizjoterapii w oparciu o dowody naukowe. Natomiast w ostatnim podrozdziale: **Metoda Wojty w leczeniu stwardnienia rozsianego**, dokonano analizy piśmiennictwa dotyczącego metody Wojty jako metody terapeutycznej u pacjentów z SM i na tej podstawie uzasadniono podjęcie tematu rozprawy doktorskiej. Przedstawiona formuła wstępu jest interesująca i daje pełen obraz podjętego przez Doktoranta problemu.

3. W rozdziale **Założenia i cel pracy** Doktorant zamieścił uzasadnienie podjęcia tematu i sformułował cel pracy, którym jest ocena oddziaływania terapii Wojty na zmianę parametrów chodu u osób ze stwardnieniem rozsianym. Sformułowano także pytania badawcze i na tej podstawie postawiono hipotezy badawcze. Postawiono następujące pytania badawcze:

1. Czy stosowana w projekcie badawczym terapia metodą Wojty jest skuteczna w poprawie parametrów chodu, zmianie funkcjonowania w środowisku u pacjentów ze stwardnieniem rozsianym na bazie wyników wczesnych i odległych, a także w odniesieniu do fizjoterapii standardowej?
2. W jaki sposób terapia przy użyciu określonych pozycji stymulowanych i stref aktywacji oddziałuje na stabilność posturalną i równowagę u pacjentów ze stwardnieniem rozsianym w oparciu o kontrolę krótko i długoterminową w stosunku do zabiegów fizjoterapii standardowej?
3. Czy stosowana terapia ma jakikolwiek wpływ na zmniejszenie dolegliwości bólowych u pacjentów ze stwardnieniem rozsianym stymulowanych metodą Wojty w stosunku do terapii standardowej?
4. Czy terapia metodą Wojty ma bardziej pozytywny wpływ na zmianę funkcjonowania u pacjentów chorujących na SM?

Pytania badawcze nr 3 i 4 są sformułowane w sposób nieprecyzyjny, szczególnie uwaga ta dotyczy pytania nr 3, w którym nie wiadomo do końca jakiej terapii ono dotyczy, bowiem mowa jest w nim o wpływie metody (w domyśle Wojty) u pacjentów, którzy są stymulowani metodą Wojty. Natomiast w pytaniu nr 4 nie wiadomo w porównaniu do czego metoda Wojty ma potencjalnie bardziej pozytywny wpływ. Pytania te wymagają doprecyzowania i przereformulowania.

4. W rozdziale **Material i metody** w sposób precyzyjny dokonano charakterystyki grupy badanej z uwzględnieniem kwalifikacji do badań. Szczegółowo opisano protokoły lecznicze dla grupy badanej, w której zastosowano metodę Wojty i dla grupy kontrolnej, w której zastosowano standardową kinezyterapię z wykorzystaniem terapii kontroli posturalnej. W dalszej kolejności opisano metody pomiaru i ocenę subiektywną z zastosowaniem analizy postawy ciała; wizualno-analogowej skali bólu; 10-metrowego Testu Chodu; Skali Równowagi

Berga; Testu Tinetti; Pewności Równowagi w zależności od Aktywności; 12-punktowej Skali Chodzenia w Stwardnieniu Rozsianym oraz metody pomiaru i oceny obiektywnej z wykorzystaniem specjalistycznej bieżni FDM-T dla oceny parametrów chodu. Zastosowana w projekcie metodologia badań została opisana przejrzysto i szczegółowo, co pozwala na ewentualne powtórzenie badań w przyszłości. Opis został dodatkowo uzupełniony bogatą ilustracją zastosowanych procedur. W rozdziale tym przedstawiono także analizę statystyczną służącą do opracowania uzyskanych wyników badań. Zastosowane narzędzia badawcze zostały prawidłowo dobrane i wykorzystane.

5. **Wyniki badań i ich omówienie** stanowią najobszerniejszy rozdział pracy. Uzyskane wyniki badań Doktorant przedstawił w tabelach i na rycinach. Są one przejrzyste i czytelne, jednakże na rycinach brakuje opisu jednostek, co sprawia że czytelnik musi się domyślać o jakie wartości chodzi np. na rycinie nr 24 na osi rzędnych powinien być zamieszczony czas w sekundach itd.

6. Rozdział **Dyskusja** stanowi próbę analizy dostępnej literatury dotyczącej form terapii stosowanych w celu poprawy parametrów chodu u pacjentów z SM i porównania jej z uzyskanymi przez Autora dysertacji wynikami. Przeprowadzona przez Doktoranta dyskusja świadczy o jego dobrej orientacji w literaturze i dojrzałości jako badacza. Na pochwałę zasługuje bardzo rzeczowe przedstawienie mocnych i słabszych stron projektu, co świadczy o obiektywnym spojrzeniu Doktoranta na problem badawczy i dobrze rokuje dla jego dalszego rozwoju naukowego.

7. W rozdziale **Wnioski** Doktorant dokonał próby odpowiedzi na postawione pytania badawcze i przyjęte hipotezy. Jednakże nie w pełni udało się to osiągnąć w przypadku pierwszego pytania we wniosku nr 1, który dotyczy uzyskanej poprawy parametrów chodu. Natomiast pytanie badawcze nr 1 dotyczy także funkcjonowania w środowisku pacjentów ze stwardnieniem rozsianym. Zachodzi zatem pytanie w jaki sposób i z jakimi rezultatami oceniano w pracy ten aspekt?

Podsumowanie

Całość rozprawy odzwierciedla duże doświadczenie zawodowe Doktoranta i potwierdza umiejętność planowania i przeprowadzenia badania naukowego. Autor pracy wykazał się bardzo dobrą orientacją w literaturze w zakresie podjętego problemu badawczego, potrafi krytycznie odnieść się do uzyskanych wyników badań i na ich podstawie wyciągnąć adekwatne wnioski. Praca stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego i przyczynia się do poszerzenia wiedzy dotyczącej możliwości wykorzystania metody Wojty w usprawnianiu pacjentów ze stwardnieniem rozsianym.

W opinii Recenzenta praca autorstwa mgr. Łukasza Argiera pt.: „Wpływ terapii metodą Wojty na wybrane elementy chodu u chorych ze stwardnieniem rozsianym”, spełnia wymogi ustawowe stawiane rozprawom doktorskim w art.187 u.p.s.w.n. (Dz. U. 2003 poz. 742).

Wobec powyższego wnoszę do Rady Dyscypliny Nauki o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu o dopuszczenie mgr. Łukasza Argiera do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

